

«батька» Махна творився засобами наукової і художньої літератури, і якщо в перші пореволюційні роки цей процес був природним, то потім, під диктатом пануючої ідеології, він став цілеспрямованим і необ'єктивним [5].

Творчий доробок письменників 20-х рр. залишив для нащадків реалістичну прописаність образу відомого повстанського отамана України, який зумів створити одну з найбоєздатніших армій громадянської війни, багатовимірність характеру, вдачі Нестора Махна, встиг об'єктивно передати їх ознаки, надати художньої переконливості феномену вождя селянських мас до того, як почалося його брутално-глузливе спотворення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Багрицкий Э. Дума про Опанаса [Электронный ресурс]. URL: http://lit.peoples.ru/poetry/eduard_bagritskiy (дата обращения: 25.03.2014).
2. Бляхин П. Красные дьяволята / Павел Бляхин // Огненные годы. – М.: Правда, 1986. – С. 203-296.
3. Есенин С. Страна негодяев [Электронный ресурс]. URL: <http://bookmate.com/books/JJJKc40> (дата обращения: 02.03.2014).
4. Красные дьяволята. Экранизация [Электронный ресурс]. URL: <http://www.youtube.com/watch?v=oFU6jyJdIZs> (дата обращения: 01.03.2014).
5. Михайлюта В. П. Образ Нестора Махна в творах українських письменників. Наукова достовірність і художній домисел: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.01 / В. П. Михайлюта; Запоріж. держ. ун-т. – Запоріжжя, 1999. – 20 с. – укр. URL: <http://disser.com.ua/contents/4840.html> (дата звернення: 03.03.2014).
6. Рябов П. Сергей Мосияш. Одиссея Батьки Махно [Электронный ресурс] // Автоном. – Краснодар, 2003 – январь. URL: <http://www.makhno.ru/st/92.php> (дата обращения: 25.02.2014).
7. Сахновська Л. М. «Дума про Опанаса» Е.Г.Багрицького: ідейно-образна структура: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.02 / Л.М. Сахновська; Тавр. нац. ун-т ім. В.І.Вернадського. – Сімф., 2002. – 20 с. – укр. URL: <http://ww.disser.com.ua/contents/3542.html> (дата звернення: 28.03.2014).
8. Толстой А. Н. Хождение по мукам. URL: http://az.lib.ru/t/tolstoj_a_n/ (дата обращения: 20.02.2014).
9. Фочкин О. От «Красных дьяволят» до «Неуловимых мстителей» [Электронный ресурс] // Читаем вместе. – 2011 – декабрь. URL: <http://www.chitaem-vmeste.ru/pages/material.php?article=285&journal=98> (дата обращения: 25.02.2014).
10. Хождение по мукам. Экранизация [Электронный ресурс]. URL: <http://kinofilms.tv/film/xozhdenie-po-mukam-serial/31738/> (дата обращения: 02.03.2014).

*С. О. Іщенко,
здобувач кафедри теорії і методики професійної освіти,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди*

ГУМАНІТАРНІ ЗНАННЯ ЯК ОДНА З СКЛАДОВИХ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ОСОБОВИМ СКЛАДОМ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими (практичними) завданнями. Сьогодні гуманітарна підготовка майбутніх офіцерів займає важливе місце в модернізації військових сил України. Але, на жаль, гуманітарна підготовка фахівців у вищих військових навчальних закладах вимагає удосконалення. З цим пов'язана низка причин, а саме: недостатньо розроблена модель соціального досвіду серед людства, країни, особистості; відсутній зв'язок між людськими потребами і умовами розвитку внутрішньої особистісної культури; втратою поняття моральності, духовності в свідомості й поведінці людства; недостатньою інформацією викладачів щодо важливості та реалізації гуманітарної підготовки серед курсантів; недостатній рівень розуміння значимості гуманітарних знань серед майбутніх

офіцерів у своїй професійній діяльності. Тому, нас зацікавить роль і значущість гуманітарних знань у підготовці до виховної роботи курсантів з особовим складом [1, с. 44].

Актуальність. Виховний процес є одним із складових професійної підготовки майбутніх офіцерів. Уміння володіти підвищеними почуттями відповідальності, честі, гордості, відданості за свою країну є основними якостями майбутніх офіцерів. Прагнення самостійно та правильно приймати рішення в екстремальних ситуаціях, бути мобільним, адекватно реагувати на критику, чітко ставити перед собою задачі та коректно вирішувати проблемні ситуації у військових частинах є одним із основних завдань виховання курсантів. Саме тому, гуманітарні знання необхідно використовувати у професійній підготовці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання досліджуваної автором проблеми. Проблема використання гуманітарних знань у професійній підготовці розглядається в працях С. А. Антипова, В. Г. Артюхова, В. І. Бехметьєва, В. П. Буравко та інших. Роль гуманітарних знань та їх використання у вищих військових навчальних закладах розглядають учені В. Я. Гожиков, В. О. Зайцев та інші.

Формулювання мети є вивчення ролі і значущості гуманітарних знань у професійній підготовці курсантів до виховної роботи з особовим складом.

Виклад основного матеріалу дослідження з відповідним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Гуманітарні знання визначено як сукупність відомостей (понять, уявлень, суджень, теорій, законів, ідей) про людину у сфері духовної, розумової, культурної, моральної та суспільної діяльності, її культуру, норми моралі, мову, добробут, права й обов'язки, правила поведінки в суспільстві [2, с. 6].

На гуманітарному факультеті Академії внутрішніх військ (м. Харків) у процесі вивчення гуманітарних дисциплін: теорія і практика виховної роботи, морально-психологічне забезпечення діяльності військ, перед курсантами ставляться завдання знати:

1. Практику керівництва та організації виховної роботи, достатню для виконання у повному обсязі своїх функціональних обов'язків, відповідно до посадового призначення, формування і впровадження власних поглядів, можливих напрямків розвитку гуманітарного і соціального забезпечення, підготовки сил і засобів(ПС)

2. Основи планування та проведення заходів виховної роботи під час підготовки та застосування підрозділів за призначенням (ПС);

3. Сутність, зміст теоретико-методологічних засад системи виховної роботи у підрозділах та відтворення понятійного апарату, необхідного для керівництва та організації виховного процесу(ОО);

4. Вимоги керівних документів, структури, принципи побудови і функціонування органів виховної роботи у внутрішніх військах (ОО);

5. Теорію морально-психологічного забезпечення діяльності військ, військової дисципліни та профілактики правопорушень(ПА);

6. Організацію просвітницької та військово-соціальної роботи, інформаційно-пропагандистського забезпечення, культурно-виховної у підрозділах (ПА).

Майбутні офіцери опановують уміннями:

1. Відтворювати досвід практичної діяльності шляхом самостійного вибору та застосування типових методів діяльності в галузі гуманітарного і соціального забезпечення діяльності підрозділу у звичайних (стандартних) умовах (ПП);

2. Вирішувати типові фахові завдання шляхом самостійного вибору та застосування типових методів діяльності в нових умовах (ПР);

3. Врахувати досвід вирішення задач виховної роботи у збройних силах іноземних держав (ПР);

4. Вирішувати фахові завдання шляхом застосування нових форм і методів діяльності при організації та управлінні виховною роботою в інтересах розв'язання задач військ в умовах мирного і воєнного часу, особливо щодо питань, пов'язаних з прийняттям рішення і плануванням морально-психологічного забезпечення дій військ (ЗР).

На погляд вчених В. І. Бехметьєва, В. П. Буравко гуманітарні знання є основою формування особистості фахівців, а саме: формують світогляд фахівця; складають цінність життєвих позицій, зокрема цінності професії; дозволяють зрозуміти сутність людини та її взаємостосунки;

дозволяють відстоювати критично свої життєві позиції; формують моральні якості людини: патріотизм, відповідальність, чесність, а також швидко адаптуватися до нових соціальних та технічних змін у середовищі [3, с. 53-54].

На нашу думку, гуманітарні знання є невід'ємною складовою професійної підготовки курсантів до виховної роботи з особовим складом. Розуміння ролі й значущості гуманітарних знань у роботі офіцера-виховника є особливим. Виховання майбутніх офіцерів має позитивну і негативну сторону, а саме: з однієї сторони, гуманітарні знання дають змогу краще зрозуміти свої життєві позиції й правильно ставитися до думки іншої людини, а з іншої сторони – курсант не може критично висловлювати і захищати свою думку, бо виконує чіткі накази свого керівника.

Гуманітарні знання впливають на професійну науково-педагогічну діяльність. Майбутній офіцер має добру професійну підготовку, але, разом з цим, він повинен мати культуру спілкування, життєві позиції, вміння передати своїм підлеглим прагнення захищати свою країну, бути «ідеалом» серед курсантів. Для того, щоб гуманітарні знання впливали на культуру курсантів, викладачі, котрі викладають військові дисципліни повинні чітко знати свої життєві позиції і правильно формулювати у курсантів професійну підготовку на основі свого життєвого досвіду.

Аналіз наукової праці С. А. Антипова, гуманітарні знання допомагають в професійній діяльності, а саме: у зв'язку з великою кількістю інформації, майбутнього офіцеру треба вміння інтерпретувати отриману інформацію та передавати її особистості враховуючи індивідуальність кожної людини. Вчений вважає, що гуманітарні знання дають змогу людині зрозуміти реальний світ, в якому є не лише сфера потреб, але й сфера духовності [3, с. 56].

Ми вважаємо, що майбутній офіцер зустрічається в реальному світі з тяжкою правдою життя, де негативного більше, ніж позитивного. Тому, ми вважаємо, що саме на це необхідно звертати увагу у виховному процесі, а саме, готувати майбутніх офіцерів до життєвих випробувань, зберігаючи при цьому їхню духовність та людяність.

У праці вченого В. О. Зайцева вважає, що гуманітарна підготовка є компонентом професійної підготовки військовослужбовців, формування професіоналізму. Майбутньому офіцеру потрібно не тільки володіти теоретичними знаннями, а й бути вмілим керівником, психологом і педагогом, здатним в екстремальних умовах приймати рішення, аналізувати соціальні питання, котрі виникають у військових колективах, самостійно приймати правильні висновки, вміння впливати на морально-психологічну обстановку в своєму колективі. На думку вченого В. О. Зайцева, реалізація гуманітарних знань можлива лише через комплексний підхід до курсанту за допомогою педагогічної діяльності наставника. Офіцер повинен керуватися рядом педагогічних умінь: дидактичних, виховних, освітніх, психологічних, організаційних. За допомогою цих умінь можливо розвинути індивідуальність та соціальність особистості майбутнього офіцера, створити патріотичну свідомість. У випадку недостатнього педагогічного впливу на курсантів, може розвинути така ситуація, коли гуманізація становиться професійною діяльністю і відбуваються порушення соціальних відношень. Ці порушення ми спостерігаємо в поведінці курсанта, його рішеннях, оцінці обстановки, прагнень. На сьогодні є основна проблема, котру ми намагаємося вирішити – гуманізація освіти, зникнення бездуховності в підготовці майбутніх кадрів. Духовність офіцера тісно пов'язана з його професійною діяльністю. Розглядаючи ціннісну структуру гуманітарної підготовки, то основою є вміння трансформувати отримані знання як професійної діяльності, так і соціуму в непереривний розвиток та самоосвіту [3, с. 57-59].

Отже, на нашу думку, гуманітарна підготовка майбутніх офіцерів є важливим компонентом професійної підготовки військовослужбовців. Адже, культура майбутнього офіцера дає змогу оцінити його поведінку, рішення, прагнення, роботу з оточуючими його людьми. На жаль, знання та вміння педагогічної майстерності на високому рівні властиві не кожному офіцеру в зв'язку з малою кількістю годин з педагогіки та психології. Для того, щоб донести думку майбутньому офіцеру про значимість гуманітарної підготовки необхідно включати елементи акторської гри, навчати курсантів не лише чітко виконувати накази та слухати, а й вміння думати та грати.

На думку В. Г. Артюхова засвоєння гуманітарних знань можливе завдяки викладачу, котрий вивчає групу, індивідуальні характеристики, стан здоров'я, сімейний стан, умови навчання в університеті, відносини тих, хто навчається, з колегами, успішність, становлення як особистості. Саме компетентність викладача має великий вплив на студентів, на формування гуманітар-

них цінностей, культури спілкування. Створення творчих умов є однією з шляхів розвитку людини як особистості. Викладач з перших годин знайомства зі студентами намагається розпізнати у них творчий потенціал та допомогти його розкрити та розвинути [3, с. 59-61].

Тому, ми вважаємо, велике значення має засвоєння гуманітарних знань, яке розширює внутрішній світ курсанта, сприяє розкриттю його творчих здібностей та розвитку резервного потенціалу.

Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. У нашому розумінні гуманітарні знання як одна із складової підготовки до виховної роботи курсантів з особовим складом є засвоєння морально – культурних цінностей, котрі необхідно донести до самосвідомості майбутніх офіцерів, сформувати якості особистості майбутнього офіцера (виховні, інтелектуальні, психічні, фізичні, моральні та інші), які забезпечують самореалізацію особистості в професійній діяльності.

Перспективним напрямком дослідження є розробка методів реалізації гуманітарних знань у навчальному та виховному процесі майбутніх офіцерів, формування гуманітарних знань не лише на гуманітарному факультеті, але й на інших факультетах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гожиков В. Я. Гуманитарная подготовка будущих офицеров в контексте модернизационных преобразований высшей военной школы [Текст] / В. Я. Гожиков // Вестник Военного университета. – № 3 (27). – 2011. – С. 44 – 48.
2. Комогорова М. І. Педагогічне забезпечення міцності знань з предметів гуманітарного циклу у процесі навчання учнів основної школи: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.09 «теорія навчання» [Текст] / М. І. Комогорова. – Харків, 2013. – С. 6.
3. Проблемы гуманитарного образования: ответы на вопросы [Текст] / Вестник ВГУ, Серия: проблемы высшего образования. – № 2. – 2006. – С. 51– 62.

О. Б. Кобзар,

кандидат медичних наук, доцент

С. В. Дорошенко,

кандидат медичних наук, доцент

Н. Ю. Радомська,

кандидат медичних наук, доцент

М. В. Пархоменко,

кандидат медичних наук, старший викладач

В. Ю. Єришов,

кандидат медичних наук

К. О. Прокопець,

кандидат медичних наук,

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС І РЕФОРМУВАННЯ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ХІРУРГІВ В УКРАЇНІ

Україна визначила орієнтир на входження до єдиного європейського та світового освітнього простору через Болонський процес, який базується на автономії, організаційній свободі і достатньому фінансуванні університетів, їх відповідальності перед суспільством, ґрунтується на наукових дослідженнях і організаційній диверсифікації (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7). На початок ХХІ сторіччя в Україні історично склалася і функціонує система вищої медичної освіти, яка навіть при неадекватному фінансуванні і матеріально-технічному постачанні все ж забезпечує певний рівень теоретичної і практичної підготовки лікарів-хірургів, котрі в умовах залишкового фінансування охорони здоров'я і незадовільному забезпеченні лікарень здатні і здійснюють хірургічну допомогу. Така підготовка спирається на визначення оптимального і досить значного часового терміну на оволодіння знаннями і вміннями з теорети-